

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Alexandra Krysla a soudkyň Mgr. Miroslavy Kašpírkové a Mgr. Jany Komínkové v právní věci **žalobkyně nezletilé M.Š.**, nar...., zastoupené matkou M.D., jako zákonnou zástupkyní, bytem tamtéž, *právně zastoupené Mgr. Jiřím Švejnhou, advokátem, se sídlem Praha 10 – Vinohrady, Korunní 2569/108a*, **proti žalovanému Krajskému úřadu Plzeňského kraje**, se sídlem Plzeň, Škroupova 18, **v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4.3.2015, čj. ŠMS/2767/15**

t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou domáhala zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 4.3.2015, čj. ŠMS/2767/15 (*dále jen „napadené rozhodnutí“*), kterým bylo zamítnuto odvolání nezletilé žalobkyně podané prostřednictvím její matky jako zákonné zástupkyně a potvrzeno rozhodnutí ředitelky 16. základní školy a mateřské školy Plzeň, Americká třída 30, ze dne 11.2.2015, čj. 16ZS/0161/2015 (*dále jen „prvostupňové rozhodnutí“*), na základě kterého nebyla žalobkyně přijata k předškolnímu vzdělávání do 16. ZŠ a MŠ Plzeň pro nesplnění podmínek stanovených v § 50 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů (*dále jen „ZOVZ“ nebo „zákon o ochraně veřejného zdraví“*). Žalobkyně navrhovala, aby jí bylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení.

2. Usnesením Krajského soudu v Plzni ze dne 19.6.2015, čj. 57 A 60/2015-25 nebyl žalobě přiznán odkladný účinek.

II. Důvody žaloby

3. V žalobě žalobkyně namítala, že bylo porušeno její právo vyjádřit se ke všem prováděným důkazům uvedené v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod (*dále jen „LZPS“*) a dle § 38 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb. správního řádu (*dále jen „správní řád“*), zejména měla *„zákonná zástupkyně nezletilé žalobkyně doplnit a rozvést motivy svého rozhodnutí nepodrobit žalobkyni povinným očkováním“* a správní orgány nepostupovaly v souladu se zásadou materiální pravdy uvedenou v § 3 správního řádu. Napadené rozhodnutí mělo negativní dopad na oprávněné zájmy žalobkyně spočívající v nemožnosti vzdělávání a došlo tak k porušení č. 33 LZPS a čl. 28 Úmluvy o právech dítěte, § 2 odst. 4 správního řádu a ústavněprávní zásady přiměřenosti.

4. Rodiče odmítli podrobit žalobkyni povinnému očkování, neboť dva starší sourozenci žalobkyně podstoupili povinná očkování a u obou se projevíly zdravotní komplikace, které vyústily v trvalé následky na zdraví. Sestra žalobkyně K. v důsledku očkování trpěla vážnými poruchami spánku, a to až do svých 4 let, dále u ní propukl atopický ekzém, který si K. časem rozškrabávala až do krve, takže jí byla doporučena návštěva psychiatra. K. je alergická na kravskou bílkovinu a lepek. Dále trpí častými nezvladatelnými záchvaty vzteku, které se dnes již naučila zvládat, nevymizely ale úplně. Po nástupu do školy navštívila K. na doporučení třídní učitelky psychologickou poradnu, kde jí byla zjištěna diagnóza dyslexie, dysgrafie a dyskalkulie. Bratr žalobkyně M. prodělal po očkování těžký zánět středouší. Zánět si vyžádal pravidelné docházení na čištění uší po dobu 2 týdnů a předepsání antibiotik, která rovněž špatně snášel (průjem a zastavení příjmu mateřského mléka). Bratr dosud trpí trvalými následky – nedoslýchavostí, vadou řeči (patologická dyslálie), problémy s imunitou, opakovanými záchvaty kašle (začínají na podzim a končí až na jaře). Ačkoli lékaři opakovaně matce žalobkyně ústně potvrdili její obavy, že výše popsané zdravotní problémy obou dětí pramení z prodělaných očkování, písemné potvrzení jí odmítli vydat. Matka žalobkyně je hluboce přesvědčena o tom, že popsané zdravotní problémy sourozenců žalobkyně mají příčinu v prodělaných očkováních. Bylo by tak v rozporu s jejím svědomím, s přáním a ostatně i povinností udělat pro své dítě jen to, co je v jeho nejlepším zájmu, kdyby nechala žalobkyni v této situaci očkovat.

5. Na jaře roku 2013 přestoupila žalobkyně spolu se svými sourozenci do péče k MUDr. G. Matka žalobkyně na základě předchozích závažných negativních zkušeností s vedlejšími účinky u obou sourozenců žalobkyně nechtěla nechat žalobkyni povinným očkováním podrobit, jak je popsáno výše. O tom od počátku ošetřování MUDr. G. informovala a toto s ní konzultovala a rovněž to potvrdila písemným dokumentem - nesouhlasem s poskytnutím zdravotní péče - očkování ze dne 31.5.2013, přičemž vyjádření nesouhlasu bylo obnoveno dne 17.4.2015. MUDr. G. má v péči i oba sourozence žalobkyně, je tedy i o jejich zdravotním stavu zpravena. Že důvodem pro neočkování žalobkyně byl právě nežádoucí účinek očkování na její sourozence a tím tedy obava o zdraví žalobkyně, resp. vnitřní přesvědčení matky, že neočkování je pro žalobkyni to nejlepší, potvrdila MUDr. G. i ve své zprávě ze dne 5.1.2015. Matka žalobkyně předpokládala, že ošetřující lékařka MUDr. G. vystaví v souladu se skutečným stavem žalobkyni potvrzení o tom, že se žalobkyně nemůže podrobit očkování pro trvalou kontraindikaci a tuto skutečnost adekvátně uvede do

příhlášky žalobkyně do mateřské školy. To však lékařka k překvapení matky žalobkyně neučinila, do přihlášky žalobkyně do mateřské školy pouze uvedla: do kolonky „alergie“: kontraindikace v rodině a do kolonky „očkování“: odmítnutí očkování. Případná kontraindikace očkování nebyla u žalobkyně nijak zjišťována. Rozhodnutí matky žalobkyně nepodrobit žalobkyni povinným očkováním bylo založeno, na jejím vnitřním přesvědčení, že právě nenechat žalobkyni očkovat je pro ni, resp. pro její zdraví, to nejlepší. Sourozenci žalobkyně trpěli po prodělání očkování závažnými zdravotními komplikacemi, přičemž dodnes jsou oba poznamenáni trvalými zdravotními následky. Žalobkyně odkázala na čl. 15 LZPS zaručující mimo jiné svobodu svědomí, do které nesmí veřejná moc žádným způsobem přímo či nepřímo zasahovat. Zvláštní formou svobody svědomí je tzv. výhrada svědomí, jejímž obsahem je právo zdržet se určitého jednání. Matka žalobkyně má za to, že její vážné důvody spočívající v zájmu o zdraví dítěte, by právě pod tzv. výhradu svědomí, jejímž obsahem je právo zdržet se určitého jednání, tedy povinného očkování, v konkrétním případě žalobkyně nemělo být vynucováno, měla by být respektována její svoboda rozhodnout se o otázce očkování.

6. Žalobkyně nepředstavuje pro ostatní děti v MŠ žádné nebezpečí, a to z toho důvodu, že i kdyby se některým z předmětných onemocnění nakazila, což je pro jejich nízký výskyt vysoce nepravděpodobné, nemůže ostatní proočkované děti nakazit a tedy ohrozit. Matka žalobkyně trvá na tom, že očkování je pro její dceru zdravotně rizikové a nikoliv zdraví ochraňující, riziko možných nežádoucích účinků matka žalobkyně zhodnotila jako vyšší než riziko možného onemocnění. Správné rozhodnutí by nemělo v zájmu odvrácení v podstatě neexistujícího nebezpečí poškodit zcela konkrétní zájmy a další vývoj nezletilého dítěte. Nepodrobení se pravidelným očkováním nepředstavuje reálné riziko, ale pouze abstraktní teoretické nebezpečí, jakéhosi rozšíření infekce v proočkované populaci, naproti tomu ale stojí zcela reálné nebezpečí možných vedlejších účinků očkování a organismu žalobkyně jako konkrétního dítěte, včetně fatálního ohrožení jeho života, posílené zejména negativními zkušenostmi jejích sourozenců. Zákonní zástupci jsou v příbalovém letáku očkovací látky upozorňováni na možná nebezpečí spojená s vedlejšími účinky. Podle názoru matky žalobkyně by ústavně-konformní způsob úpravy pravidelného očkování měl být založen na principu dobrovolnosti a rodičům nezletilých dětí by měla být umožněna svobodná volba, zda sebe nebo své dítě podrobí očkování, navzdory eventuálním vedlejším účinkům a možným zdravotním komplikacím spojeným s podáním očkování, anebo zda sebe nebo své dítě raději vystaví riziku onemocnění, proti kterému očkování směřuje, s takovým svobodným rozhodnutím tak jedinec, resp. rodič, přijímá odpovědnost za eventuální důsledky takového rozhodnutí. Kdo své dítě bude chtít ochránit proti dané nemoci, nechť si vybere, zda zvolí očkování nebo přirozenou imunitu a přirozené prostředky ochrany zdraví bez rizika spojeného s očkováním. Kromě toho by zákon mohl stanovit výjimky pro povinné podrobení se očkování, např. v případě některých ohrožených oblastí nebo rizikových sociálních skupin apod., a to např. obdobně jako je tomu nyní po novele vyhlášky č. 537/2006 Sb. u očkování proti TBC. S ohledem na shora uvedené skutečnosti je zřejmé, že nepodrobení se uvedenému očkování nelze považovat za takové ohrožení veřejného zdraví, aby bylo adekvátní aplikovat omezení práva každého jedince na svobodný a informovaný souhlas s lékařským zákrokem nebo na svobodnou volbu vzdělání. Personál mateřské školky, který s dětmi přichází denně do styku, rovněž nemusí ze zákona splňovat podmínku povinných očkování. Při nástupu do školy, příp. do soukromé mateřské školy, pro děti absence očkování není překážkou, přitom

by mělo docházet dle shora uvedené úvahy ke stejnému ohrožení dětského kolektivu jako v mateřské škole. Dle názoru matky žalobkyně je pro žalobkyni předškolní vzdělání stejně důležité jako školní docházka (proto také žalobkyni přihlásila do soukromé, placené školky, neboť má za to, že žalobkyně kontakt s dětmi potřebuje a je pro ni prospěšný). Rozlišovat mezi školním a předškolním dětským kolektivem nemá žádnou logiku ani opodstatnění. Ani ve vyspělých státech západní Evropy, jako je např. Německo, Rakousko, Velká Británie a všechny skandinávské státy, nejsou stanovena žádná omezení týkající se očkování pro vstup dětí do předškolních či školních zařízení.

7. Pokud § 46 odst. 1 ZOVZ obsahuje zákonné zmocnění pro prováděcí předpis, který má stanovit případy a termíny, stanovit druh pravidelného očkování, kterému se mají povinnost podrobit fyzické osoby s trvalým pobytem na území ČR a další v zákoně uvedené osoby, a pokud vlastní rozsah očkování, tedy vlastní rozsah omezení Úmluvou garantovaného práva každého jedince je stanoven vyhláškou Ministerstva zdravotnictví č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, je takové omezení v rozporu s Úmluvou, a to proto, že faktické omezení práva zakotveného v čl. 5 Úmluvy je provedeno podzákonným právním předpisem. Úmluva o lidských právech a biomedicině jako mezinárodní smlouva o lidských právech a základních svobodách slouží jako měřítko ústavnosti právních předpisů ČR, viz. např. § 148 odst. 2 zákona č. 182/119 Sb., o Ústavním soudu, dle kterého Ústavní soud při zjišťování, zda byla porušena ústavně zaručená základní práva a svobody stěžovatele vychází z Listiny základních práv a svobod a z mezinárodních smluv o lidských právech a základních svobodách, jimiž je ČR vázána. V případě, kdy ústavně právní norma odkazuje na zákon, je vyloučena úprava nižšími normativními akty. Pouze v případě, kdy ústavně právní norma umožňuje ukládat povinnosti toliko na základě zákona a v jeho mezích jako je tomu v případě čl. 4 odst. 1 LZPS, je možno, aby normativní právní akt nižší právní síly na základě zákona a v jeho mezích vydalo i ministerstvo nebo jiný správní úřad, jak mj. dovodil Ústavní soud v nálezu III. ÚS 105/95 ze dne 3.10.1996. Znění čl. 25 Úmluvy o lidských právech a biomedicině však odpovídá znění čl. 4 odst. 3, čl. 8 odst. 2, 3, 5, 6 nebo čl. 39 LZPS nebo čl. 104 Ústavy, kdy upřesnění zákona vyhláškou možné není. Z uvedeného vyplývá, že zmocňující ustanovení § 108 odst. 1 ZOVZ a na základě zákonného zmocnění vydaná vyhláška č. 537/2006 Sb., stejně jako již zrušená vyhláška č. 439/2000 Sb., je v rozporu s principem zákazu subdelegace k tvorbě práva, jak dovozuje odborná literatura (konkrétně Filip, J.: Ústavní právo I. Masarykova univerzita, Nakladatelství Doplněk Bmo. 1999 Brno), a tedy v rozporu s ústavním pořádkem České republiky. Povinnost podrobit se povinnému očkování značnou intenzitou zasahuje do základních lidských práv a právě z tohoto důvodu je v Úmluvě o biomedicině zakotveno, že takové zásahy mohou být prováděny pouze zákonem, který jako projev zákonodárné pravomoci svěřené výsostně Parlamentu, může být jako jediný zárukou nezneužití, a to zejména v oblasti vystavené tlaku silného lobby výrobců léčiv. Aby vlastní rozsah zásahu do základních lidských práv jedince byl definován vyhláškou, jako podzákonným právním předpisem, je nepřipustné. Budoucí zákonná úprava očkování by měla před schválením projít mnohem větší odbornou diskusí a probíhat pod větší veřejnou kontrolou, než tomu bylo v minulosti a než tomu je v současnosti, kdy stanovení rozsahu povinného očkování bylo a je v kompetenci pouze Ministerstva zdravotnictví. Soudce je v souladu s čl. 95 Ústavy při rozhodování vázán zákonem a mezinárodní smlouvou, která je součástí právního řádu, a je současně oprávněn posoudit soulad jiného právního předpisu se zákonem nebo s takovou mezinárodní smlouvou.

Žalobkyně v tom smyslu poukazovala na rozpor vyhlášky č. 537/2006 Sb., jako jiného právního předpisu, s mezinárodní smlouvou. Pokud žalovaný rozhodl o nepřijetí žalobkyně do předškolního zařízení s odvoláním na ustanovení § 34 odst. 5 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (*dále jen „školský zákon“*), z důvodu že nebyly dodrženy podmínky stanovené zvláštním právním předpisem, konkrétně ustanovení § 50 ZOVZ, protože se žalobkyně nepodrobila stanoveným pravidelným očkováním ani nemá doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci, lze dojít k závěru, že pravidelná očkování nejsou v současnosti platně stanovena a nebyla stanovena ani ke dni rozhodování o přijetí žalobkyně do mateřské školky. Vzhledem k tomu, že nebyla platně stanovena pravidelná očkování, kterým by se žalobkyně před přijetím do předškolního zařízení měla ve smyslu § 50 ZOVZ podrobit, nemá oporu v zákoně ani napadené rozhodnutí žalovaného o nepřijetí žalobkyně do mateřské školy. Žalobkyně odkázala na nález Ústavního soudu č.j. III. ÚS 449/06 ze dne 3.2.2011 a na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 52 A 45/2011-20 ze dne 18.1.2012 s tím, že považuje rozhodnutí o jejím nepřijetí do mateřské školy za sankci za nepodrobení se očkování, což jí vyřazuje ze státního předškolního vzdělávání.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby. Uvedl, že ředitelka školy postupovala podle § 34 odst. 5 školského zákona a § 50 ZOVZ a posuzovala, zda jsou splněny zákonné podmínky pro přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání. Vzhledem k tomu, že žalobkyně nebyla očkovaná, nebyl předložen doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže podrobit očkování pro trvalou kontraindikaci v souladu s § 46 odst. 2 ZOVZ, bylo nutno postupovat podle § 50 ZOVZ, proto žalobkyně nemohla být k předškolnímu vzdělávání přijata. Žalovaný poukázal na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/14 ze dne 27. 1. 2015, který stanoví, že zakotvení zákonné podmínky podrobit se stanovenému očkování, aby mohlo být dítě přijato do předškolního zařízení, není protiústavním omezením práva na vzdělávání garantovaného ustanovením čl. 33 Listiny a představuje očkování obecně jako prostředek imunizace proti vybraným nákazám, společenský benefit vyžadující sdílenou odpovědnost členů společnosti. Očkování dostatečné většiny populace zabraňuje šíření nákazy vybraných nemocí, čímž poskytuje ochranu nejen těm, kteří byli očkovaní. Z těchto důvodů lze považovat podrobení se očkování dítěte před jeho přijetím do mateřské školy za akt sociální solidarity. V případě, kdy je vakcinace podmínkou pro přijetí dítěte do mateřské školy, jsou osobami vystavenými riziku nákazy zejména děti, které mohou v případě nákazy čelit zvláště závažným důsledkům.

IV. Posouzení věci krajským soudem

Z čeho soud vycházel

9. Při přezkoumání napadeného rozhodnutí soud vycházel podle § 75 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (*dále jen „s.ř.s.“*) ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, podle § 75 odst. 2 s.ř.s. přezkoumal napadený výrok rozhodnutí v mezích žalobou včas uplatněných žalobních bodů, neshledal při tom vady podle § 76 odst. 2 s.ř.s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. O věci samé

rozhodl soud podle § 51 odst. 1 s.ř.s. bez nařízení jednání, neboť žalobce i žalovaný s tím vyslovili souhlas.

10. Žaloba není důvodná.

Skutkový základ věci

11. Matka žalobkyně (zákonná zástupkyně žalobkyně) podala dne 3.2.2015 žádost o přijetí žalobkyně k předškolnímu vzdělávání. K žádosti bylo přiloženo vyjádření dětského lékaře, kde je v kolonce alergie uvedeno „*není očkovaná – kontraindikace v rodině*“ a v kolonce řádného očkování je uvedeno „*ne – ve zdravotní dokumentaci je podepsaný doklad od obou rodičů: odmítnutí očkování.*“ Ředitelka 16. základní školy a mateřské školy Plzeň, Americká třída 30 vydala dne 10.2.2015 rozhodnutí dle § 34 odst. 3 školského zákona, že žalobkyni nepřijala k předškolnímu vzdělávání ve školním roce 2014/2015. Proti tomuto rozhodnutí podala matka žalobkyně včasné odvolání, ve kterém uvedla, že je žalobkyně sice neočkovaná, ale je zdravá a neohrožuje veřejné zdraví. Poukázala na čl. 5 a 6 Úmluvy (nespecifikované) a na rozsudek Krajského soudu v Olomouci sp. zn. 52 A 45/2011. Z důvodu nepřijetí žalobkyně do státní mateřské školy a nástupu matky žalobkyně do zaměstnání musela matka žalobkyni umístit do soukromé mateřské školy s vysokým školným, které zatěžuje rozpočet rodiny žalobkyně. Žalovaný odvolání žalobkyně zamítl a rozhodnutí ředitelky mateřské školy potvrdil. V odůvodnění rozhodnutí argumentoval ustanovením § 34 odst. 5 školského zákona a § 50 ZOVZ, na základě kterých bylo posuzováno splnění zákonných podmínek pro přijetí žalobkyně k předškolnímu vzdělávání. Žalovaný se ztotožnil s ředitelkou mateřské školy a konstatoval, že vzhledem k tomu, že žalobkyně nebyla očkována, nebyl předložen doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže podrobit očkování pro trvalou kontraindikaci v souladu s § 46 odst. 2 ZOVZ, bylo správně postupováno podle § 50 ZOVZ a žalobkyně nemohla být přijata k předškolnímu vzdělávání. V té souvislosti žalovaný poukázal na náleze Ústavního soudu ze dne 27.1.2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14.

Právní hodnocení

12. Podle § 34 odst. 3 školského zákona *ředitel mateřské školy rozhoduje o přijetí dítěte do mateřské školy, popřípadě o stanovení zkušebního pobytu dítěte, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce. Podle odst. 5 tohoto ustanovení při přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání je třeba dodržet podmínky stanovené zvláštním právním předpisem.*

13. Zvláštním právním předpisem podle § 34 odst. 5 školského zákona je zákon o ochraně veřejného zdraví. Podle § 50 ZOVZ *zařízení poskytující péči o dítě do 3 let věku v denním režimu nebo předškolní zařízení nebo poskytovatel služby péče o dítě v dětské skupině mohou přijmout pouze dítě, které se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, má doklad, že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.*

14. Podle § 46 odst. 1 ZOVŽ *fyzická osoba, která má na území České republiky trvalý pobyt, cizinec, jemuž byl povolen trvalý pobyt, cizinec, který je oprávněn k trvalému pobytu na území České republiky, a dále cizinec, jemuž byl povolen přechodný pobyt na území České republiky na dobu delší než 90 dnů nebo je oprávněn na území České republiky pobývat po*

dobu delší než 90 dnů, jsou povinni podrobit se, v prováděcím právním předpisu upravených případech a termínech, stanovenému druhu pravidelného očkování. Prováděcím právním předpisem stanovené fyzické osoby a fyzické osoby, které mají být zařazeny na pracoviště s vyšším rizikem vzniku infekčních onemocnění, jsou povinny podrobit se ve stanoveném rozsahu stanovenému druhu zvláštního očkování.

15. Ředitelka mateřské školy může do mateřské školy v souladu s § 34 odst. 5 školského zákona přijmout dítě, které splňuje podmínky uvedené v § 50 ZOVZ, to znamená dítě, které se podrobilo pravidelnému očkování, má doklad že je proti nákaze imunní nebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci. Při nesplnění podmínek stanovených v § 46 odst. 1 ZOVZ nemá ředitelka mateřské školky jinou možnost, než dítě k předškolnímu vzdělání nepřijmout. Matka žalobkyně nedoložila potvrzení od lékařky, že žalobkyně nemůže být očkována pro trvalou kontraindikaci a lékařka uvedla, že žalobkyně nebyla očkována pro odmítnutí rodičů dítě očkovat. Ředitelka mateřské školy proto nemohla postupovat jinak, než žalobkyni k předškolnímu vzdělávání nepřijmout.

16. Soud by chtěl v této věci odkázat na nález Ústavního soudu sp.zn. PL ÚS 16/14 ze dne 27.1.2015, v němž se Ústavní soud vyjádřil k § 50 ZOVZ a uvedl, že „*očkování představuje prostředek imunizace proti vybraným nákazám, společenský benefit vyžadující sdílenou odpovědnost členů společnosti, tedy určitý akt sociální solidarity od těch, kteří podstupují riziko, v současném majoritně přijímaném vědeckém poznání však označovaném za minimální, aby ochránili zdraví celé společnosti. Očkování dostatečné většiny populace totiž zabraňuje šíření nákazy vybraných nemocí, čímž poskytuje ochranu nejen těm, kteří byli očkovaní. Čím vyšší je pak podíl neočkovaného vůči očkovanému obyvatelstvu, tím vyšší je také riziko opětovného rozšíření nákazy, a to nejen mezi těmi, kteří dobrovolně odmítli očkování, ale také mezi těmi, kteří nemohli být očkovaní z vážných, zejména zdravotních důvodů. V neposlední řadě je rozšířením nákazy ohrožena i ta část osob, která sice očkována byla, avšak vakcinace v jejich případě nedosáhla požadovaného efektu. V posuzovaném případě, kdy je vakcinace podmínkou pro přijetí dítěte do mateřské školy, jsou těmito osobami, vystavenými riziku nákazy, zejména děti, které mohou v případě nákazy čelit zvlášť závažným důsledkům. Z těchto důvodů lze považovat podrobení se očkování dítěte před jeho přijetím do mateřské školy za akt sociální solidarity, který nabývá svého významu s rostoucím množstvím očkovaných dětí v kolektivech těchto předškolních zařízení. Naopak jako na sociální nespravedlnost by bylo možné nahlížet na případy, pokud by určitá skupina dětí přijatých do předškolních zařízení odmítala bez závažných důvodů očkování a čerpala tak výhody vyplývající z úspěšnosti vakcinace, resp. z ochoty ostatních dětí, navštěvujících předškolní zařízení, vzít na sebe ono minimální riziko, které z očkování plyne.*“ Na základě uvedeného nálezu Ústavního soudu soud konstatuje, že ředitelka mateřské školy a žalovaný postupovali zcela správně, pokud postupovali podle ustanovení § 50 ZOVZ.

17. Žalobkyně vytýkala žalovanému, že v řízení bylo porušeno právo žalobkyně vyjádřit se ke všem prováděným důkazům, porušen tak byl čl. 38 odst. 2 LZPS a § 36 odst. 2 správního řádu, když měla zejména „*zákonná zástupkyně nezletilé žalobkyně doplnit a rozvést motivy svého rozhodnutí nepodrobit žalobkyni povinným očkováním*“. Tento článek se však vztahuje na soudní řízení a nevztahuje se na správní řízení, proto ve správním řízení nemohly správní orgány porušit právo žalobkyně dle čl. 38 odst. 2 LZPS (viz komentářová literatura

k čl. 38 odst. 2 LZPS Hynek Baňouch: *Veřejné, průtahů prosté jednání před zákonným soudcem a soudem s možností vyjádření*, dostupné v systému ASPI). Dle názoru soudu nebyla v dané věci porušena ustanovení § 3 správního řádu ani § 36 odst. 2 a 3 správního řádu. Matka žalobkyně ve svých podáních (např. odvolání proti rozhodnutí ředitelky mateřské školy) učiněných v daném správním řízení neuvedla nic, čím by se vyjádřila ke svým motivům nepodrobit žalobkyni povinným očkováním, i kdyby tak učinila, nemělo by to vliv na prvostupňové rozhodnutí ani na rozhodnutí žalovaného, neboť jejich potup při rozhodování o přijetí dítěte do mateřské školy je stanoven v ustanoveních výše citovaných (§ 34 odst. 5 školského zákona, § 50 ZOVZ a § 46 odst. 1 ZOVZ) a motivaci rodičů k rozhodnutí o neočkování dítěte proto nelze zohlednit. O žádosti matky bylo rozhodováno na základě zprávy od ošetřující lékařky žalobkyně týkající se splnění povinnosti stanovené v § 46 odst. 1 ZOVZ. Žádné jiné podklady k rozhodnutí v daném případě ředitelka mateřské školy ani žalovaný nehodnotili. S podklady pro rozhodnutí proto byla matka žalobkyně seznámena. Není tudíž pochybením ze strany správních orgánů, že matka žalobkyně nedostala od správního orgánu příležitost doplnit a rozvést své rozhodnutí nepodrobit žalobkyni povinným očkováním. Správní orgány případnou kontraindikaci očkování u žalobkyně zkoumaly z potvrzení lékařky žalobkyně a dostatečně zjistily stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a tudíž postupovaly v souladu s § 3 správního řádu.

18. Nedůvodným je tvrzení žalobkyně, že mělo napadené rozhodnutí negativní dopad na její oprávněné zájmy spočívající v nemožnosti vzdělávání a došlo tak k porušení čl. 33 LZPS a čl. 28 Úmluvy o právech dítěte, § 2 odst. 4 správního řádu a ústavněprávní zásady přiměřenosti. Matka žalobkyně odůvodňovala své rozhodnutí neočkovat žalobkyni i tím, že očkování žalobkyně bylo proti matce žalobkyně ústavou zaručenému právu na svobodu svědomí stanovenému v čl. 15 LZPS (součástí je i tzv. výhrada svědomí – právo zdržet se určitého jednání), neboť žalobkyně nemůže povinné očkování podstoupit vzhledem k obavám matky o zdraví žalobkyně. Dle komentářové literatury k čl. 33 LZPS (Michal Bobek: *Právo na vzdělání*, dostupné v systému ASPI) patří právo na vzdělání k hospodářským, sociálním a kulturním právům upraveným v hlavě čtvrté LZPS, kterých je možné dle čl. 41 odst. 1 LZPS se domáhat pouze v mezích zákonů, která je provádějí. Žalobkyně nesplnila podmínky stanovené školským zákonem k přijetí do mateřské školy a z tohoto důvodu nemohlo dojít k porušení čl. 33 LZPS ani k porušení čl. 28 Úmluvy o právech dítěte. Z důvodu nedodržení podmínek uvedených v § 50 ZOVZ a vzhledem k citovanému nálezu Ústavního soudu Pl.ÚS 16/14 nedošlo ani k porušení § 2 odst. 4 správního řádu.

19. Nedůvodnou je rovněž námitka žalobkyně týkající se ustanovení § 46 odst. 1 ZOVZ, který obsahuje zákonné zmocnění k vydání prováděcího (podzákoného) předpisu, který stanoví případy a termíny pro pravidelné očkování (vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 537/2006 Sb.). Uvedené je dle žalobkyně v rozporu s čl. 5 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně a s principem zákazu subdelegace k tvorbě práva, proto i v rozporu s ústavním pořádkem. Soud svůj závěr odůvodňuje rozhodnutím Nejvyššího správního soudu čj. 8 As 6/2011-120 (dostupném na www.nssoud.cz), dle kterého „*rámcová úprava povinnosti fyzických osob podrobit se očkování stanovená v § 46 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, a její upřesnění ve vyhlášce č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, odpovídají ústavněprávním požadavkům, podle nichž povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích (čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv*

a svobod) a meze základních práv a svobod mohou být upraveny pouze zákonem (čl. 4 odst. 2 Listiny základních práv a svobod)“

20. Žalobkyně považuje rozhodnutí o jejím nepřijetí do mateřské školy za sankci za nepodrobení se očkování, čímž jí vyřazuje ze státního předškolního vzdělávání. V souvislosti s tím poukazovala žalobkyně na nálezy Ústavního soudu č.j. III. ÚS 449/06, ze dne 3.2.2011 a na rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č.j. 52 A 45/2011-20, ze dne 18.1.2012. Předmětem soudního přezkumu v prvním uvedeném judikátu bylo správní trestání rodičů, kteří se nedostavili k povinnému očkování svých dětí. Žalobkyně v druhém judikátu poukazovala na větu „*dospěje-li správní orgán k názoru, že na straně konkrétní osoby existují konkrétní výjimečné okolnosti, které odůvodňují nedodržení povinnosti očkování, je jeho povinností splnění povinnosti nevynucovat popř. nesankcionovat a to ani v podobě nepřijetí žalobce/žalobkyně k předškolnímu vzdělávání z důvodu nesplnění takové povinnosti.*“ Dle názoru soudu nemají výše uvedené judikáty dopad na projednávanou věc, neboť nepřijetí žalobkyně do mateřské školy není sankcí upravenou právními předpisy za nepodrobení se pravidelnému očkování, kterou by si správní orgán (mateřská škola) povinnost očkování vynucoval či nesplnění této povinnosti sankcionoval. Nepřijetí žalobkyně do mateřské školy je právním následkem nesplnění zákonem stanovené povinnosti stanovené v § 50 ZOVZ. Na podporu svého stanoviska soud poukazuje na „doporučení veřejného ochránce práv k naplňování práva na rovné zacházení v přístupu k předškolnímu vzdělávání“ ze dne 8.12.2010 sp. zn. 166/2010/DIS/JŠK.

21. K dalším skutečnostem uvedeným v žalobě (námitky k absenci povinnosti zaměstnanců mateřských škol a dětí školou povinných nechat se očkovat, riziko vzniku onemocnění u dětí v mateřské škole, rizika očkování, úvahy de lege ferenda o právní úpravě očkování) soud nepokládá za nezbytné se vyjadřovat, neboť se jedná o polemiku nad vhodností právní úpravy, což přísluší zákonodárci, nikoliv soudu.

22. S ohledem na skutečnost, že žalobkyně nepředložila doklad o tom, že nemohla být očkována pro trvalou kontraindikaci, nesplnila tak zákonnou povinnost uvedenou v § 50 ZOVZ a s ohledem na veřejný zájem na co nejvyšší proočkovanosti dětí v předškolních zařízeních vyjádřený v nálezu Ústavního soudu sp.zn. Pl.ÚS 16/14 správní orgány rozhodly v souladu s citovanými ustanoveními školského zákona a zákona o ochraně veřejného zdraví.

Závěr

23. Žaloba není důvodná, proto ji soud podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

V. Náklady řízení

24. Náhradu nákladů řízení soud žádnému z účastníků podle § 60 odst. 1 s.ř.s. nepřiznal, protože žalobce ve věci úspěch neměl a žalovanému v souvislosti s řízením náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku lze podat do dvou týdnů po jeho doručení kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.
(§ 12 odst. 1, § 102, § 106 odst. 2 a 4 s.ř.s.)

V Plzni dne 30. listopadu 2015

Mgr. Alexandr Krysl, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Lenka Kovandová